

full DOMINICAL

PARAULA I VIDA

† LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Novembre: sants i difunts

l'hauria poguda comptar [...], gent de tota nacionalitat, de totes les races, i de tots els pobles i llengües [...], drets davant del tron i davant de l'Anyell, vestits de blanc i amb palmes a les mans, cridant amb totes les forces: "Hosanna al nostre Déu, que seu al tron, i a l'Anyell!"».

La festa de Tots Sants dóna el sentit autèntic a la mort. És ben evident el que diu el Concili Vaticà II quan afirma que la mort «és l'enigma més gran de la vida humana». Tanmateix, Jesús il·lumina aquest enigma amb les seves paraules: «Jo sóc la resurrecció i la vida, qui creu en mi, encara que mori, viurà». La mort, per a un creient en Crist, és certament el final de la vida terrenal, però és també l'albada d'una vida nova i feliç en la possessió de Déu per tota l'eternitat. Per això, sant Francesc d'Assís no va dubtar a anomenar aquest enigma amb el nom de «germana mort corporal, de qui cap home vivent no pot escapar. Ai d'aquells que moriran en pecats mortals! Benaurats aquells que trobarà en la vostra santíssima voluntat, car la mort segona no els farà mal. Lloeu i beneïu el meu Senyor, i doneu-li gràcies i serviu-lo amb gran humilitat». Per la gran misericòrdia de Déu, Tots Sants i la Commemoració dels Difunts són dos dies per reafirmar la nostra esperança.

Avui vivim exageradament al dia. Tenim poc temps per mirar enrere de tant en tant i recordar. Els dos primers dies de novembre ens ajuden a tenir un moment de record per als nostres avantpassats. A l'inici d'aquest mes celebrem la doble festa de Tots Sants i la Commemoració dels Fidels Difunts.

Aquestes dues festes expressen la solidaritat esperançada amb aquells germans nostres que han travessat el llindar obscur de la mort i han entrat en la condició definitiva de la se-

va història. Aquesta solidaritat amb els nostres avantpassats esdevé un desafiament crític a la mentalitat del nostre temps, que intenta oblidar els morts i apartar-nos de la comunió amb ells.

L'Església és la «comunió dels sants», segons l'expressió tradicional del Símbol de la fe catòlica. Així ho diem en la professió de fe. Aquesta comunió, en els seus elements invisibles, existeix no sols entre els membres de l'Església que peregrina a la terra —que

som nosaltres—, sinó també entre aquests i tots aquells que formen l'Església celestial o que hi seran incorporats després de la seva purificació. Existeix una relació espiritual mútua entre tots, i d'aquí la importància de la intercessió dels sants i de la pregària pels difunts.

La festa de Tots Sants posa en relleu la vocació universal dels cristians a la santedat. L'apòstol Joan, en un gènere literari apocalíptic, ens fa veure «aquella multitud tan gran que ningú no

ACTUALITAT

El cardenal M. Sistach valora el Sínode al Seminari

Aquest dimarts, 3 de novembre, el cardenal arquebisbe de Barcelona, Dr. Lluís Martínez Sistach, pronunciarà una conferència per valorar el darrer Sínode de Bisbes, que ha tractat la vocació i missió de la família en l'Església i en la societat.

L'acte se celebrarà a l'Aula Magna del Seminari Conciliar de Barcelona a les 19 h. Us animem a assistir a l'acte, en el qual el senyor cardenal explicarà la seva experiència personal com a membre d'aquesta assemblea sinodal dedicada a la família.

ENTREVISTA

La Llum de l'arquitectura

LORENA DUQUE

L'arquitecta Lorena Duque està fent el projecte final del màster d'arquitectura i art per a la litúrgia, al Pontifici Institut Litúrgic de Sant Anselm de Roma; estudia la «mistagògia de l'edifici eclesial». Aquest curs li ha estat atorgat l'ajut a la formació de la Fundació Joan Maragall pel projecte «La llum en l'espai litúrgic de l'arquitectura contemporània».

Quina relació hi ha entre el sentit teològic de la llum i l'espai on se celebra la litúrgia?

La llum ha estat sempre un element fortament lligat a la Revelació: en la litúrgia s'estableixen vincles molt precisos que donen lloc a un espai en el qual tot el que percebem ens condueix al descobriment d'uns Misteris que transcendeixen el temps i l'espai. És com si l'eternitat es quedés amb l'espai i percebem la realitat de la presència de Déu entre nosaltres.

Per què és important la llum en l'espai litúrgic de l'arquitectura contemporània?

És fàcil intuir aquests vincles entre llum i transcendència, però aquesta intuïció és insuficient per arribar a una veritable comprensió del Misteri celebrat. És important que la llum dels nous temples ens doni a conèixer aquest Déu que habita entre nosaltres. Fer visible l'invisible!

Per què l'arquitectura pot fer visible quelcom invisible?

La llum en l'espai litúrgic conforma un llenguatge clarificador, reflecteix la presència de Déu i la transcendència de l'esdeveniment celebrat. La il·luminació d'una església significa la transmissió de la llum de Crist a la seva Església, que a través d'ella brilla sobre tota la família humana... En l'arquitectura radica la potència del símbol.

Òscar Bardají i Martín

GLOSSA

ENRIC PUIG JOFRA, SJ
Secretari general de la FECC

Qui sembra i qui sega?

Fa dues dècades, mensualment, mantenia conversa amb un xicot estudiant universitari de vint-i-dos anys. Es considerava creient, volia aprofundir en la seva fe i viure més a fons el compromís que se'n deriva. Parlàvem de les seves inquietuds, de l'experiència religiosa que vivia, de com seguir Jesús amb més autenticitat, del servei i l'amor, de la pregària i la participació en la vida dels sacraments... Un dia li vaig deixar un llibre de reflexió religiosa d'un bon autor. Més endavant, després d'interessar-me un parell de vegades per com anava la lectura del llibre, quina repercussió tenia en la seva vida espiritual i en el dia a dia de la seva relació amb els altres i amb Déu, va quedar clar que el llibre descansava en una lleixa de la llibreria de la seva habitació i que el moviment entorn d'ell era mínim, més aviat inexistent. Vaig deixar d'insistir-hi i el llibre va anar entrant en l'oblit. Han passat els anys, el noi és avui un bon professional de la salut, casat i amb dos fills. Ens hem seguit veient més espaiadament, però he continuat compartint el dia a dia del seu camí de seguiment de Jesús.

La darrera vegada que ens trobàrem, fa unes setmanes, em comentà que ha-

via retrobat casualment el llibre que mai no havia llegit tot ordenant la llibreria en la qual reposava el volum. Encuriós, començà a llegir-lo. Em comentà que la lectura havia estat una bona ajuda pel moment en què es trobava i que l'havia aprofitat a Déu Pare, al seu amor i a la seva misericòrdia. Li havia refet sentiments i emocions i fet replantejar positivament algunes qüestions. Superada la primera sorpresa per part meua, a la nit, revisant el dia, vaig donar gràcies al bon Déu per haver-me mogut a deixar el llibre a aquell noi de vint-i-dos anys. També li vaig demanar perdó per haver pensat aleshores, desconfiant de la providència divina, que el meu gest no havia servit de res.

He recollit aquesta experiència personal perquè penso que il·lustra aquell text de l'Evangeli: «Un és el qui sembra i un altre el qui sega» (Jn 4,37). Els pares, els mestres, els catequistes, els professors... no han de defallir. El testimoni honest, el fet que esdevé referent exemplar, la paraula encertada, el silenci que parla... esdevenen llavor sembrada que algú segarà. Cal confiar en la feina callada però certa de l'Esperit, de qui de vegades som missatgers. Perquè, entre la sembra i la sega, Déu vetlla.

HECHOS DE VIDA

MN. JOSEP MARIA ALIMBAU

La santidad y Thomas Merton

Thomas Merton, en *La montaña de los siete círculos*, escribió:

—«Mi amigo, el célebre pintor Lax, me censuró por mi egoísmo y por apoyarme en mi propia sabiduría y talento. La actitud de Lax estaba salvada de tal estupidez. Tenía sus raíces en la santidad, en la caridad, en el desinterés. Concebía la función de los que sabían escribir y que tenían algo que decir en términos de salvación de la sociedad. Una noche de primavera Lax y yo bajábamos por la Sexta Avenida de Nueva York. Lax se volvió de repente y me preguntó:

—«¿Pero tú qué quieres ser?»

Yo no podía decir «quiero ser Thomas Merton, el famoso escritor de todas

aquellas críticas bibliográficas, de las últimas páginas de la *Time book review*, o el profesor de francés del Instituto Social de Nueva York».

Dije:

—«No lo sé; presumo que quiero ser un buen católico.»

—«Lo que deberías decir es que quieres ser un santo.»

—«¿Cómo quieres que yo llegue a santo?» Lax me dijo:

—«¡Queréndolo, simplemente!»

Al día siguiente, dije a Mark Doren: —«Lax va diciendo que todo lo que un hombre necesita para ser un **santo** es **querer serlo**». Añadió Mark Doren:

—«Naturalmente.»»

Lectures missa diària i santoral

2. ■ Dilluns (litúrgia hores: 3a setm.) [Leccionari «de difunts». Per exemple: Lm 3,17-26 / Sl 22 / Fl 3,20-21 / Mc 15,33-39; 16,1-6]. Commemoració de tots els fidels difunts.

3. ■ Dimarts [Rm 12,5-16a / Sl 130 / Lc 14,15-24]. Sant Martí de Porres (1579-1639), rel. dominicà, de Lima; sant Ermenegol (†1035), bisbe d'Urgell; sant Pere Almató, prev. dominicà i mr. a Indo-xina (1861), nat a Sant Feliu Sasserra (Lluçanès). Els innumbrables màrtirs de Saragossa. Santa Silvia, mare de Gregori el Gran; sant Malaquies (1094-1148), bisbe d'Armagh.

4. □ Dimecres [Rm 13,8-10 / Sl 111 / Lc 14,25-33]. Sant Carles Borromeu (1538-1584), bisbe de Milà, cardenal; sants Vidal i Agrícola, mrs.; sant Fèlix de Valois, prevere, cofund. Trinitaris (OSST, 1198).

5. ■ Dijous [Rm 14,7-12 / Sl 26 / Lc 15,1-10]. Sant Zacaries i santa Elisabet (o Isabel), pares de Joan Baptista; sant Magne, bisbe; santa Àngela de la Creu, vg., fund. Germanes de la Creu a Sevilla; beata Maria Ràfols i Bruna, rel., fund. Germanes de la Caritat de Sta. Anna (HCSA, 1825), nascuda al Molí d'en Rovira (Vilafranca del Penedès).

6. ■ Divendres [Rm 15,14-21 / Sl 97 / Lc 16,1-8]. Sants i beats màrtirs del s. xx a Espanya. Sant Sever, bisbe de Barcelona i mr. (633). Sant Lleonard, anacoreta; beata Beatriu, vg.; beata Josepa Naval i Girbés, vg. seglar, d'Algemés (València).

7. ■ Dissabte (■ Barcelona) [Rm 16,3-9.16.22-27 / Sl 144 / Lc 16,9-15]. Beat Francesc de Jesús-Maria-Josep Palau i Quer (Aitona, Segrià 1811 - Tarragona 1872), prev. carmelità, fund. Gns. i Gnes. Carmelites (1860-1861). Sant Ernest, mr.; sant Florenci, bisbe d'Estrasburg (s. vii); santa Carina, vg. i mr.; sant Severí, mr.; sant Jacint Maria Castañeda, prev. dominicà i mr. a Indo-xina, nat a Xàtiva.

8. ■ † Diumenge vinent, XXXII de durant l'any (lit. hores: 4a setm.) [1Re 17,10-16 / Sl 145 / He 9, 24-28 / Mc 12,38-44 (o bé: Mc 12,41-44)]. Sants Sever, Severià, Carpòfor i Victorià, coneguts per «màrtirs coronats»; St. Deodat I, papa (615-618); beata Isabel de la Trinitat, vg. carmelitana.

TOTS SANTS

Lectura de l'Apocalipsi de sant Joan

(Ap 7,2-4.9-14)

Jo, Joan, vaig veure un àngel que pujava de sol i xent i tenia la marca del Déu viu, i cridà amb totes les forces als quatre àngels que havien rebut el poder de fer mal a la terra i al mar: «No feu cap mal a la terra, ni al mar, ni als arbres, fins que haurem marcat al front els servents del nostre Déu». Llavors vaig sentir el nombre dels qui havien estat marcats: eren cent quaranta-quatre mil de totes les tribus d'Israel.

Després vaig veure una multitud tan gran que ningú no l'hauria poguda comptar. Eren gent de tota nacionalitat, de totes les races, i de tots els pobles i llengües: S'estaven drets davant el tron i davant l'Anyell, vestits de blanc i amb palmes a les mans, i cridaven amb totes les forces: «Hosanna al nostre Déu, que seu al tron, i a l'Anyell». I tots els àngels s'estaven drets al voltant del tron, dels ancians i dels quatre vivents, i es prosternaren davant el tron amb el front fins a terra, adorant Déu, i deien: «Amén. Lloança, glòria, saviesa, acció de gràcies, honor, poder i força al nostre Déu pels segles dels segles. Amén». Llavors un dels ancians em va preguntar: «Aquests que van vestits de blanc, ¿qui són i d'on vénen?». Jo li vaig respondre: «Senyor meu, vós ho sabeu». Ell em digué: «Aquests són els qui vénen de la gran tribulació. Han rentat els seus vestits amb la sang de l'Anyell, i els han quedat blancs.»

Salm responsorial (23)

R. *Aquests són els qui vénen per veure-us de cara, Senyor.*

És del Senyor la terra i tot el que s'hi mou, / el món i tots els qui l'habiten. / Li ha posat els fonaments dins els mars, / i les bases, a les fonts dels rius. R.

Qui pot pujar a la muntanya del Senyor? / Qui pot estar-se al recinte sagrat? / El qui té el cor sincer / i les mans netes de culpa, / que no confia en els déus falsos. R.

Rebrà benediccions del Senyor, / rebrà els favors del Déu que salva. / Aquests són els qui vénen a buscar-vos, Senyor, / per veure-us de cara, Déu de Jacob. R.

Lectura de la primera carta de sant Joan

(1Jn 3,1-3)

Estimats, mireu quina prova d'amor ens ha donat el Pare: Déu ens reconeix com a fills seus, i ho som. Per això el món no ens reconeix, com no l'ha reconegut a ell. Sí, estimats: ara ja som fills de Déu, però encara no s'ha manifestat com serem; sabem que quan es manifestarà, serem semblants a ell, perquè el veurem tal com és. I tothom qui té aquesta esperança en ell es purifica, tal com Jesucrist és pur.

✠ Lectura de l'evangeli segons sant Mateu

(Mt 5,1-12a)

En aquell temps, en veure Jesús les multituds, pujà a la muntanya, s'assegué i els deixebles se li acostaren.

Llavors es posà a parlar i els instruïa dient: «Feliços els pobres en l'esperit: el Regne del cel és per a ells. Feliços els qui estan de dol: vindrà el dia que seran consolats. Feliços els humils: són ells els qui posseiran el país. Feliços els qui tenen fam i set de ser justos: vindrà el dia que seran saciats. Feliços els compassius: Déu els compadirà. Feliços els nets de cor: són ells els qui veuran Déu. Feliços els perseguits pel fet de ser justos: el Regne del cel és per a ells. Feliços vosaltres quan, per causa meua, us ofendran, us perseguiran i escamparan contra vosaltres tota mena de calúmnies: alegreu-vos-en i feu festa, perquè la vostra recompensa és gran en el cel.»

Lectura del libro del Apocalipsi

(Ap 7,2-4.9-14)

Yo, Juan, vi a otro ángel que subía del oriente llevando el sello del Dios vivo. Gritó con voz potente a los cuatro ángeles encargados de dañar a la tierra y al mar, diciéndoles: «No dañéis a la tierra ni al mar ni a los árboles hasta que marquemos en la frente a los siervos de nuestro Dios.» Oí también el número de los marcados, ciento cuarenta y cuatro mil, de todas las tribus de Israel. Después de esto apareció en la visión una muchedumbre inmensa, que nadie podía contar, de toda nación, raza, pueblo y lengua, de pie delante del trono y del Cordero, vestidos con vestiduras blancas y con palmas en sus manos. Y gritaban con voz potente: «¡La victoria es de nuestro Dios, que está sentado en el trono, y del Cordero!» Y todos los ángeles que estaban alrededor del trono y de los ancianos y de los cuatro vivientes cayeron rostro a tierra ante el trono, y rindieron homenaje a Dios, diciendo: «Amén. La alabanza y la gloria y la sabiduría y la acción de gracias y el honor y el poder y la fuerza son de nuestro Dios, por los siglos de los siglos. Amén.» Y uno de los ancianos me dijo: «Estos que están vestidos con vestiduras blancas, ¿quiénes son y de dónde han venido?» Yo le respondí: «Señor mío, tú lo sabrás.» Él me respondió: «Estos son los que vienen de la gran tribulación: han lavado y blanqueado sus vestiduras en la sangre del Cordero.»

Salmo responsorial (23)

R. *Este es el grupo que viene a tu presencia, Señor.*

Del Señor es la tierra y cuanto la llena, / el orbe y todos sus habitantes: / él la fundó sobre los mares, / él la afianzó sobre los ríos. R.

¿Quién puede subir al monte del Señor? / ¿Quién puede estar en el recinto sacro? / El hombre de manos inocentes y puro corazón, / que no confía en los ídolos. R.

Ese recibirá la bendición del Señor, / le hará justicia el Dios de salvación. / Este es el grupo que busca al Señor, / que viene a tu presencia, Dios de Jacob. R.

Lectura de la primera carta del apóstol san Juan

(1Jn 3,1-3)

Queridos hermanos: Mirad qué amor nos ha tenido el Padre para llamarnos hijos de Dios, pues ¡lo somos! El mundo no nos conoce porque no le conoció a él. Queridos, ahora somos hijos de Dios y aún no se ha manifestado lo que seremos. Sabemos que, cuando se manifieste, seremos semejantes a él, porque lo veremos tal cual es. Todo el que tiene esperanza en él se purifica a sí mismo, como él es puro.

✠ Lectura del santo evangelio según san Mateo

(Mt 5,1-12a)

En aquel tiempo, al ver Jesús el gentío, subió a la montaña, se sentó, y se acercaron sus discípulos; y él se puso a hablar, enseñándoles: «Dichosos los pobres en el espíritu, porque de ellos es el reino de los cielos. Dichosos los que lloran, porque ellos serán consolados. Dichosos los sufridos, porque ellos heredarán la tierra. Dichosos los que tienen hambre y sed de la justicia, porque ellos quedarán saciados. Dichosos los misericordiosos, porque ellos alcanzarán misericordia. Dichosos los limpios de corazón, porque ellos verán a Dios. Dichosos los que trabajan por la paz, porque ellos se llamarán los Hijos de Dios. Dichosos los perseguidos por causa de la justicia, porque de ellos es el reino de los cielos. Dichosos vosotros cuando os insulten y os persigan y os calumnien de cualquier modo por mi causa. Estad alegres y contentos, porque vuestra recompensa será grande en el cielo.»

COMENTARI

IGNASI RICART, CMF

Alegreu-vos i feu festa

Les Benaurances són el *testament de Jesús*, la carta magna del Poble de Déu. Si per Pasqua hem celebrat el Crist que viu per sempre a la dreta del Pare, avui, gràcies a la força vivificadora de la resurrecció del Crist, contemplem aquells que són amb Crist a la dreta del Pare: els sants. Aquests són una multitud immensa. La santedat consisteix a ser fills de Déu i viure com a tals. En la lectura de l'evangeli, Jesús ens ofereix la *carta magna* de la santedat, on trobem la fesomia del perfecte deixeble del Crist esbossada en el missatge de les Benaurances.

Els sants no són superhomes, sinó persones que s'han realitzat humanament tot seguint el camí indicat per Crist i sintetitzat en les Benaurances. Sant Mateu posa les Benaurances al començament del Sermó de la Muntanya (Mt 5,1-7,29). En aquests capítols de Mateu trobem els fonaments de l'ètica cristiana, la manera de viure d'aquell que s'anomena cristià. Les Benaurances són una proclamació messiànica, l'anunci que el Regne de Déu ha arribat per a tothom.

Els profetes havien descrit el temps messiànic com el temps dels pobres, dels qui tenen fam i set, dels perseguits, dels inútils... Jesús proclama que aquest temps ha arribat. Per a Jesús, les Benaurances es resumeixen en una de sola: la joia del Regne ja ha arribat i ha capgirat els valors. Jesús *encarna* les benaurances vivint-les perfectament: vuit vegades fa l'auguri de benaurats a favor dels que l'envoltaven: malalts de tota mena, els qui patien, els endimoniats, els epilèptics, els paralítics... Ha buscat els pobres i els ha estimat amb un amor de predilecció. Ha patit, ha estat perseguit... i tanmateix és estimat per Déu i salvador.

La vida de Crist demostra que els pobres són benaurats perquè són al centre del Regne de Déu i perquè són ells, els pobres i els crucificats, els qui reben la salvació. Jesús ha viscut l'ideal de les Benaurances i en ell s'han realitzat totes les promeses de Déu. No estem davant d'una pura utopia, sinó d'un programa de vida que és possible per a cada deixeble. Ens ho demostra la multitud immensa que avui l'Església venera com a models i intercessors, encara que no hagin *pujat als altars*.

AGENDA

Actes i conferències

Apostolat del Mar. XXVIII Jornades de la gent de mar. Dimarts 3 nov. (19-20.30 h), conferència «La Pau sempre es possible», a càrrec de Jaume Castro de la Comunitat de Sant'Egidio. A Stella Maris (pg. Josep Carner, 51). Dijous 5 (19-21 h), taula rodona «Treballar en un creuer és una opció?». Al Museu Marítim de Barcelona (av. Drassanes s/n). Dissabte 7 (9-13 h), campionat de futbol sala, al Poliesportiu del Port de Barcelona. Més informació: t. 934 431 965).

75è aniversari d'ANFE Barcelona (1940-2015). Celebració eucarística d'acció de gràcies, presidida per Mons. Sebastià Taltavull i participada per diòcesis de tota Espanya. Dissabte 7 de nov. (22.30 h), a la basílica de la Mare de Déu de la Mercè (pl. de la Mercè, 1).

Homenatge a Frederic Bassó Ubach, mestre de catequistes. La Fundació Manel Bonet i les parròquies de la Bonanova i Sant Ildefons organitzen, dissabte 7 de novembre (18.30 h), un homenatge a Frederic Bassó, que morí el passat mes d'agost. Frederic Bassó dedicà la seva vida a la pastoral catequètica. L'acte tindrà lloc a la pquia. de Sant Ildefons (c/ Madrazo, 92), on diverses persones glossaran la seva obra, i finalitzarà amb una eucaristia, presidi-

da per Mons. Sebastià Taltavull. Hi són convidats tots els col·laboradors, amics i deixebles de Frederic Bassó.

Tallers d'Oració i Vida P. Larrañaga. Una nova evangelització: «Aprendre a pregar per aprendre a viure». I) Als Salesians de Rocafort (c/ Rocafort, 42), els dilluns (19-21 h). II) A la pquia. de Sant Vicenç de Sarrià (c/ Rector Voltà, 5), els dimecres (19-21 h). III) A la pquia. de Sant Isidor (c/ Comte d'Urgell, 176-180), dimarts (17.30-19.30 h). Info: t. 639 382 931 (Mireia).

Presentació del poemari La mística dels dies, de David Jou. Dimecres 4 de novembre (19 h), a la Llibreria Claret (c/ Roger de Llúria, 5). Hi intervindran Armand Puig i Tàrrach, degà de la Facultat Antoni Gaudí, Josep M. Carbonell, president de la Fundació Joan Maragall, i l'autor.

Oratori Sant Felip Neri de Gràcia (c/ del Sol, 2). Dissabte 7 de novembre (19 h), concert extraordinari a càrrec del Cor Vivace, amb motiu del V centenari del naixement de sant Felip Neri. Aportació: 5 €. Més informació: t. 610 465 913.

Institut Emmanuel Mounier de Catalunya. IX cicle de conferències «Persona i comunitat». Els tres primers dimarts de novembre. Dia 3: «Veritat i dissidència a Walter Benjamin», amb Sergi Mas. Dia 10: «Veritat dissident i diàleg asimètric entre Hannah Arendt

ACTUALITAT

5è aniversari de la dedicació de la Sagrada Família i benedicció de la nova sagristia

Diuenge vinent, dia 8 de novembre, a les 17 h, el cardenal arquebisbe Lluís Martínez Sistach presidirà l'eucaristia a la basílica de la Sagrada Família i la benedicció de la nova sagristia, amb motiu del cinquè aniversari de la dedicació de la basílica pel papa Benet XVI el 7 de novembre de 2010.

Cal presentar una invitació gratuïta per assistir-hi, que es podrà recollir al Seminari Conciliar de Barcelona (c/ Diputació, 231) del 2 al 6 de novembre, de 10 a 14 h i de 16 a 20 h.

i Paul Ricoeur», amb Albert Llorca. Dia 17: «Què en queda de la Teologia de l'Alliberament?», amb José. I. González Faus. A la sala Pere Casaldàliga de la Llibreria Claret (c/ Roger de Llúria, 5), a les 19 h.

«Amics de Sant Francesc». Activitats de novembre (20-21 h): dijous 5: Associació «Amics dels àngels» (Sra. Armentol); dijous 19: Pregària; i dijous 26: Santa Isabel d'Hongria i Sant Lluís, rei de França (fra Linares). Al convent

dels franciscans (c/ Santaló, 80). Informació: t. 932 092 388.

Recessos

Recés Betània. Dia 15 de novembre (10-18 h), amb el P. Xavier M. Piquer, CMF. A la Casa Betània (c/ Bonavista 37, Cornellà de Llobregat, t. 933 751 102, a/e: infor@hermanasdebetania.es).

PALABRA Y VIDA

Noviembre: santos y difuntos

Hoy vivimos exageradamente al día. Tenemos poco tiempo para mirar atrás de vez en cuando y recordar. Los dos primeros días de noviembre nos ayudan a tener un momento de recuerdo para nuestros antepasados. Al principio de este mes celebramos la doble fiesta de Todos los Santos y la Conmemoración de los Fieles Difuntos.

Estas dos fiestas expresan la solidaridad esperanzada con aquellos hermanos nuestros que han atravesado el umbral oscuro de la muerte y han entrado en la condición defini-

tiva de su historia. Esta solidaridad con nuestros antepasados se convierte en un desafío crítico a la mentalidad de nuestro tiempo, que intenta olvidar a los muertos y apartarnos de la comunión con ellos.

La Iglesia es la «comunión de los santos», según la expresión tradicional del Símbolo de la fe católica. Así lo decimos en la profesión de fe. Esta comunión, en sus elementos invisibles, existe no sólo entre los miembros de la Iglesia que peregrina en la tierra —que somos nosotros—, sino también entre éstos y todos aquellos

que forman la Iglesia celestial o que serán incorporados tras su purificación. Existe una relación espiritual mutua entre todos, y de ahí la importancia de la intercesión de los santos y de la oración por los difuntos.

La fiesta de Todos los Santos pone de relieve la vocación universal de los cristianos a la santidad. El apóstol Juan, en un género literario apocalíptico, nos hace ver «una muchedumbre inmensa, incontable. Gentes de toda nación, raza, pueblo y lengua; todos de pie delante del trono y del Cordero; todos vestidos con túnica blanca, llevando palmas en la mano y proclamando con voz poderosa: «La salvación viene de nuestro Dios, que está sentado en el trono, y del Cordero»».

La fiesta de Todos los Santos da el sentido auténtico a la muerte. Es evidente lo que dice el Concilio Vaticano II cuando afirma que la muerte «es

el enigma más grande de la vida humana». Sin embargo, Jesús ilumina este enigma con sus palabras: «Yo soy la resurrección y la vida, el que cree en mí, aunque muera, vivirá». La muerte, para un creyente en Cristo, es ciertamente el final de la vida terrenal, pero es también el alba de una vida nueva y feliz en la posesión de Dios por toda la eternidad. Por eso, san Francisco de Asís no dudó en llamar a este enigma con el nombre de «nuestra hermana la muerte corporal, de la cual ningún hombre viviente puede escapar. ¡Ay de aquellos que mueran en pecado mortal! Bienaventurados aquellos a quienes encuentre en tu santísima voluntad, porque la muerte segunda no les hará mal. Load y bendecid a mi Señor, y dadle gracias y servidle con gran humildad».

Por la gran misericordia de Dios, Todos los Santos y la Conmemoración de los Difuntos son dos días para reafirmar nuestra esperanza.

† LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH
Cardenal arzobispo de Barcelona